

SOSYAL BİLGİLER 5

2.ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

DERS NOTLARI

Zeki DOĞAN

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

www.sosyalciniz.net

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE YERLEŞME

Yerleşme, insanlar için her zaman önemli olmuştur. Nasıl ki günümüzde insanlar yerleşmek için elverişli koşullara sahip yerleri tercih ediyorlarsa, geçmişte de insanlar yerleşmek için uygun ve güvenli yerleri tercih etmişlerdir.

Püf bilgi:

İlkçağ uygarlıklarının yerleştiği alanlara baktığımızda;

- ✓ İklim şartlarının uygun,
- ✓ Su kaynaklarının bol,
- ✓ Tarıma elverişli,
- ✓ Ticaret yolları üzerinde ve
- ✓ Güvenli yerler oldukları görülür.

Püf dikkat!

- Başlangıçta daha çok mağaralarda ve korunaklı yerlerde yaşayan insanlar **avcılık ve toplayıcılık yaparak** hayatlarını sürdürmüşlerdir.
- Zamanla **yerleşik hayata geçerek** köyler kurmuşlar ve **toprağı işleyerek üretici konuma geçmişlerdir**. Hayvanları evcilleştirerek onlardan yararlanma yola gitmişlerdir.

Püf nokta:

- **Tarih çağları, yazı ile başlar.**
- Bu nedenle yazının icadından önceki dönem **tarih öncesi çağlar**, yazının icadından sonraki dönem ise **tarih çağları** olarak adlandırılır.

- Ülkemizde tarih öncesi döneme ait ilk yerleşim yeri **Konya Çatalhöyük**'tür.
- Bu dönemde insanlar **tarım yapabilecekleri alanlara ve su kenarlarına yerleşmişler, güvenlikleri için birbirine bitişik evler yapmışlardır.**
- Daha sonraki dönemde şehirler kurulmuş, ticaret gelişmiş ve insanlar kendilerini korumak için şehirlerinin etrafını kalın duvarlarla çevirmişler ve ordular meydana getirmişlerdir.

Kavram Bilgisi:

Yüzyıl (Asır): Yüz yıllık zaman dilimine denir.
Milad: Başlangıç anlamına gelir. Hz. İsa'nın doğumunu da ifade eder. Takvimde 0 olarak kabul edilir.

Püf bilgi: Bir tarihin hangi yüzyıla ait olduğunu bulmak için; son iki basamağı silinir ve kalan sayıya 1 (bir) ilave edilir.

Örnek 1: 1998 = 1998 geriye 19 kalır. 19+1= 20. yüzyıl olarak buluruz.

Örnek 2: 657 = 657 geriye 6 kalır. 6+1 = 7. Yüzyıl

- Kısaca 4 basamaklı tarihlerde ilk 2 basamağa, 3 basamaklı tarihlerde ilk basamağa 1 ilave edilir.

Kavram Bilgisi:

Çağ: Benzer sosyal ve siyasal olayların yaşandığı dönemlere denir.

Tarih Çağları: İlkçağ, Ortaçağ, Yeniçağ ve Yakınçağ olmak üzere 4'e ayrılmıştır.

İlkçağ: Yazının icadından (M.Ö. 3200) Kavimler Göçüne (M.S. 375) kadar olan dönemi kapsar.

Ortaçağ: Kavimler Göçünden (M.S. 375) İstanbul'un fethine (1453) kadar olan dönemi kapsar.

Yeniçağ: İstanbul'un fethinden (1453), Fransız İhtilali(1789) kadar olan dönemi kapsar.

Yakınçağ: Fransız İhtilalinden (1789) günümüze kadar olan dönemi kapsar.

TARİHE YOLCULUK

- Geçmişte ülkemiz toprakları üzerinde ve bulunduğumuz coğrafyada birçok uygarlık kurulmuştur. Bu nedenle ülkemiz **uygarlıkların beşiği** olarak adlandırılmaktadır.

- Mezopotamya'da **Sümerler, Babiller, Asurlular;**
- Anadolu'da **Hititler, Frigler, Lidyalılar, İyonlar ve Urartular** kurulmuştur.

Bunda;

- **Anadolu ve Mezopotamya'nın iklim şartlarının uygun olması,**
- **Su kaynaklarının bol olması,**
- **Toprağın verimli olması,**
- **Göç ve ticaret yolları üzerinde bulunmaları** etkili olmuştur.

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

Kavram Bilgisi:

Mezopotamya:

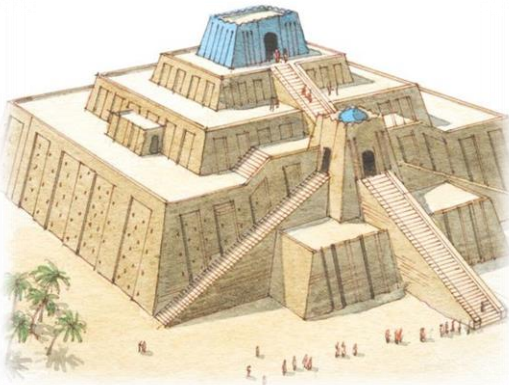
Geçmişte Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye **Mezopotamya** (iki ırmak arası) adı verilmiştir.

SÜMERLER

- ✓ Mezopotamya'da kurulmuşlardır.
- ✓ Şehir devletleri halinde yaşamışlardır.
- ✓ **Dünyanın bilinen ilk uygarlığıdır.**
- ✓ Ülke **Patesi** adı verilen krallar tarafından yönetilirdi.
- ✓ **Yazıyı icat etmişler** ve ilk yazılı kanunları (*Urgakina Kanunları*) yapmışlardır.
- ✓ **Tekerleği icat ederek** ulaşımı kolaylaştırmışlardır.
- ✓ **Ziggurat** adı verilen tapınakları yapmışlar, bu tapınakları ibadet dışında; depo, okul ve rasathane olarak da kullanmışlardır.

Kavram Bilgisi:

Ziggurat: Geçmişte Mezopotamya'da çeşitli amaçlarla kullanılan çok katlı yapılara verilen ad.

Püf çıkarım:

- Sümerlerin Zigguratları rasathane (gözlemevi) olarak kullanmaları **astronominin gelişmesini** sağlamıştır.

- ✓ **Dört işlemi kullanmışlar ve ay takvimini** bulmuşlardır.
- ✓ **Gilgameş ve Yaradılış** destanları Sümerlere aittir.

BABİLLER

- Başkentleri **Babil'**dir.
- Merkeziyetçi bir krallıkla yönetilmişlerdir.
- En ünlü kralları **Hammurabi'**dir.
- Kral Hammurabi tarafından hazırlanan **Hammurabi Kanunları** tarihteki **ilk anayasa** olarak bilinir.
- Hammurabi Kanunları kısaca kısas esasına dayandığı için çok serttir.
- **Babilin Asma Bahçeleri** ve **Babil Kulesi** Babillere ait en önemli eserlerdir. Ancak günümüze kadar gelememişlerdir.

ASURLULAR

- Başkentleri **Ninova'**dır.
- Bugünkü Irak topraklarında kurulmuşlardır.
- Ticaretle uğraşmışlar ve büyük bir **ticaret imparatorluğu** kurmuşlardır.

Püf dikkat!

- Asurlular, ticaret için geldikleri **Anadolu'ya yazıyı getirmişler** ve Anadolu'nun tarih çağlarına girmesini sağlamışlardır.

- **Karum** adı verilen ticaret merkezleri kurmuşlardır.
- **Kayseri Kültepe'**de Asurlulara ait kil tabletler bulunmuştur.

Asurlular;

- ✓ **İlk kütüphaneyi** kurmuşlar,
- ✓ İlk defa **arşivcilik faaliyetlerini** başlatmışlardır.

Püf Kavram:

Karum: Asurlular zamanında Anadolu'da kurulan küçük pazar yerlerine verilen ad.

ANADOLU UYGARLIKLARI

HİTİTLER

- Bugünkü Orta Anadolu'da **Kızılırmak çevresinde** kurulmuşlardır.
- Merkezi krallıkla yönetilmişlerdir.
- Başkentleri **Hattuşaş** (Boğazköy-Çorum)'tır.
- Pankuş** adı verilen soylulardan oluşan bir meclisleri vardır.

Püf yorum:

- Soylulardan oluşan meclis olması **toplumsal eşitliğin olmadığını** gösterir.

- Tavananna** adı verilen kraliçe de yönetimde etkilidir.

Püf yorum:

- Kadına değer verildiğini** ve devlet yönetiminde söz sahibi olduğunu gösterir.

- Dinleri çok tanrıdır. O nedenle Hitit ülkesi "**Bin Tanrı İli**" olarak adlandırılmıştır.

Püf yorum:

- Dinsel hoşgörüyü sahip** bir toplum olduklarını gösterir.

- Tanrıya hesap vermek için yazdıkları **Anal** adı verilen yıllıklarla ilk kez **tarafsız ve objektif tarih yazıcılığını** başlatmışlardır.
- Hititler, Sümerlerden öğrendikleri **çivi yazısını** ve Mısırlılardan öğrendikleri **hiyeroglif yazısını** kullanmışlardır.

Püf yorum:

- Çevre uygarlıklardan etkilendiklerini ve **kültürel etkileşim** olduğunu gösterir.

- Mısırlılarla imzaladıkları **Kadeş Antlaşması** **tarihteki ilk yazılı antlaşmadır**. (M.Ö. 1280)
- İvriş ve Yazılıkaya Kabartmaları Hititlere aittir.

URARTULAR

- Bugünkü **Doğu Anadolu**'da kurulmuşlardır.
- Başkentleri **Tuşpa** (Van)'dır.

- Tarım ve hayvancılık ile uğraşmışlar, tarımı geliştirmek için su kanalları ve barajlar yapmışlardır. Günümüzde de kullanılan **Şamran Kanalı** Urartulardan kalmadır.
- Taş işçiliğinde gelişmişler çok sağlam kaleler yapmışlardır. **Van Kalesi** bunlardan biridir.

Püf çıkarım:

- Şamran Kanalı ve Van Kalesinin günümüze kadar kalması, **taş işçiliğinde ve mimaride çok gelişmiş olduklarını** gösterir.

- Ölümden sonraki hayata inandıkları** için ölülerini oda biçiminde yaptıkları mezarlara gömmüşler ve içine eşyalar koymuşlardır.

Püf çıkarım:

- Ahret inancına sahip olduklarını gösterir.**

- Madenleri işleyerek **maden işlemeciliğinde** gelişmişlerdir.
- Maden işlemeciliği, taş işçiliği ve kale yapımında ustalaşmışlardır.

FRİGLER

- Sakarya nehri çevresinde** Ankara-Eskişehir civarında kurulmuşlardır.
- Başkentleri **Gordion** (Polatlı)'dur.
- Merkezi krallıkla yönetilmişlerdir.
- Krallarına **Midas** adı verilirdi.
- En önemli geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır.** Bu nedenle tarım ve hayvancılığa çok önem vermişler, saban kırana ve öküz öldürene ölüm cezası ile cezalandırmışlardır.

Püf çıkarım:

- Ekonomik faaliyetlerinin hukuk kurallarını etkilediğini** gösterir.

Kavram Bilgisi:

Saban: Eskiden öküzlerin arkasına bağlanarak toprağı sürmek için kullanılan bir alet...

- Kibele** adındaki bereket tanrıları,
- Fibula** adı verilen çengelli iğneleri,
- Tümülüs** adı verilen yığma mezarları,
- Tapates** adı verilen kimileri ile ünlüdürler.

İYONLAR

- Ege denizi kıyısındaki şehirlerde (**Efes, Milet, Foça, Bodrum, İzmir**) kurulmuşlardır.
- Polis adı verilen **şehir devletleri** halinde yaşamışlardır. Siyasi birlik yoktur.
- Denizcilikle uğraşmışlar** ve deniz ticaretinde ilerlemişler, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında koloniler kurmuşlardır.

Püf dikkat!

- Özgür düşünce ortamına sahip oldukları için bilim ve felsefede gelişmişlerdir.

- Tarihte **Herodot**, matematikte **Pisagor**, felsefede **Tales**, edebiyatta **Homer**, tıpta **Hipokrat** o dönemde yetişmiş ünlü bilim adamlarıdır.
- Artemis Tapınağı, Celsus (Selsus) Kütüphanesi ve Efes Antik Tiyatrosu** İyonlardan günümüze kalan önemli eserlerdir.
- İyonlar, **Fenike alfabesini** öğrenmişler ve bu alfabenin Batı'ya aktarılmasını sağlamışlardır.
- İlyada ve Odessa destanları** İyonlara ait önemli eserlerdir.

LİDYALILAR

- Ege bölgesinde **Menderes ve Gediz nehi** çevresinde kurulmuşlardır.
- Başkentleri **Sard**'dır.
- Toprakları tarım ve hayvancılığa elverişlidir.
- Ticarette uğraşmışlar, **ticareti geliştirmek için** Sard'dan başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan **Kral Yolu'nu** yapmışlardır.
- Parayı icat ederek takas usulüne son vermişlerdir.**
- Zengin maden yataklarını işleyerek zenginleşmişlerdir.
- Dinleri çok tanrılıdır.
- Orduları paralı askerlerden oluştuğu için** uzun süre yaşayamamışlardır.

Püf bilgi:

Ülkemizin tarihi eserler bakımından zengin olmasında, ülkemiz toprakları üzerinde ilkçağlardan beri birçok uygarlığın kurulmuş olmasının büyük payı vardır.

- Hitit, Frig, Lidya, İyon, Urartu,
- Roma İmparatorluğu, Bizans İmparatorluğu,
- Anadolu Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti...

GÜZEL ÜLKEM

Ülkemiz ilkçağlardan beri yerleşme yeri olarak kullanılmış ve ülkemiz toprakları üzerinde birçok uygarlık kurulmuştur.

Bunda;

- ✓ **Ülkemizin uygun bir iklime sahip olması,**
- ✓ **Su kaynaklarının bol olması,**
- ✓ **Topraklarının verimli olması,**
- ✓ **Göç ve ticaret yolları üzerinde olması** etkili olmuştur.

Ayrıca ülkemiz doğal varlıklar ve tarihi eserler bakımından çok zengindir.

Kavram Bilgisi:

Doğal varlık: Doğada insan eli değmeden kendiliğinden oluşan ve gezip görülecek özellikte olan coğrafi oluşumlardır. Deniz, dağ, mağara, şelale, göl vb.

- Doğal varlıklar doğada var olan coğrafi unsurlardır.
- Oluşumunda insanların etkisi yoktur, kendiliğinden oluşurlar.
- Yurdumuz doğal varlıklar bakımından oldukça zengindir.

Ülkemizdeki Doğal Varlıklardan Bazıları

- Ihlara Vadisi – Aksaray**
- Damlataş Mağarası – Antalya**
- Pamukkale Travertenleri – Denizli**
- Manavgat Şelalesi – Antalya**
- Saklıkent – Muğla**
- Kelebekler Vadisi – Muğla**
- Manyas Kuş Cenneti – Balıkesir**
- Abant Gölü – Bolu**
- Yedigöller Milli Parkı – Bolu**
- Peri Bacaları – Nevşehir**
- İnsuyu Mağarası – Burdur**
- Cennet-Cehennem Mağaraları – Mersin**

Kavram Bilgisi:**Tarihi Eser:**

Geçmiş uygarlıklardan kalan kalıntı ve mimari eserlere verilen genel bir addır.

- Malabadi Köprüsü, Galata Kulesi

Tarihi mekân: Geçmişte yaşamış insan topluluklarına ait kalıntıların bulunduğu yapı ve alanlara **tarihî mekân** adı verilmektedir.

- Safranbolu Evleri, Çatalhöyük Antik Kenti gibi

Tarihi nesne: Geçmişten bizlere kalan ve tarihî değer taşıyan eşyalar **tarihî nesne** olarak adlandırılır.

- Arkeolojik kazılar sonucu bulunan **kılıç, vazo, takı, tarım aletleri** gibi eşyalar tarihî nesnelere örnektir. Tarihî nesneler taşınabilir oldukları için müzelerde koruma altına alınır.

Püf dikkat!

- Tarihi eserler kendi aralarında; **tarihi mekân, tarihi yapıt** ve **tarihi nesne** olarak da adlandırılırlar. Ancak genel olarak tarihi eser olarak sorulurlar. Eğer ayrıntıya girilmişse, verilen eseri bu alanlardan biriyle ilişkilendirmek gerekir.

- **Örneğin,** geçmiş uygarlıklardan kalan bir madeni para (*sikke*) bir tarihi nesnedir. Çanakkale Şehitler Anıtı bir tarihi yapıttır. Topkapı Sarayı bir tarihi mekândır.

Tarihi Eserler;

- İnsanlığın ortak mirasıdır.
- İnsanlar tarafından oluşturulmuşlardır.
- Genellikle koruma altına alınmışlardır.
- Yurdumuz ilk çağlardan beri birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı için, ülkemiz tarihi eserler bakımından çok zengindir.

Ülkemizdeki Tarihi Eserlerden Bazıları

- ✚ **Sultanahmet Camii - İstanbul**
- ✚ Topkapı Sarayı – İstanbul
- ✚ **Selimiye Cami – Edirne**
- ✚ Yeşil Türbe – Bursa
- ✚ **Efes Antik Kenti – İzmir**
- ✚ Nemrut Harabeleri – Adıyaman
- ✚ **Artemis Tapınağı – İzmir**
- ✚ Sümela Manastırı – Trabzon
- ✚ **Aspendos Tiyatrosu – Antalya**

- ✚ Apollon Tapınağı – Aydın
- ✚ **Troya Antik Kenti – Çanakkale**
- ✚ Balıklı Göl – Şanlıurfa
- ✚ **Zeugma Antik Kenti – Gaziantep**
- ✚ Ani Harabeleri – Kars
- ✚ **Safranbolu Evleri – Kastamonu**
- ✚ Çatalhöyük – Konya
- ✚ **Alacahöyük – Çorum**
- ✚ İshakpaşa Sarayı – Doğubeyazıt (Ağrı)

- Dünyadaki doğal varlıklar ve tarihi eserler tüm insanlığın ortak mirası olduğu için **UNESCO** (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Teşkilatı) tarafından koruma altına alınmışlardır.

- **Ülkemizde dünya mirası listesine alınan eserlerden bazıları şunlardır:**

- İstanbul'un Tarihi Alanları
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas)
- Hattuşa (Boğazköy - Çorum)
- Nemrut Dağı (Adıyaman - Kahta)
- Troya Antik Kenti (Çanakkale)
- Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)
- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)
- Pamukkale-Hierapolis (Denizli)

- Dinlenme, eğlenme, yeni yerleri görme, tanıma vb. amaçlarla geziye çıkan insanlara **turist** adı verilir. Turistler gezdikleri yerler hakkında bilgi sahibi olur ve kültürel birikimlerini artırır.

ZENGİN KÜLTÜRÜMÜZ**Kavram bilgisi:**

Kültür: Bir toplumun tarih boyunca ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin hepsine kültür denir.

- ✚ **Dil, din, tarih, gelenekler, halk oyunları, el sanatları, türküler, yöresel yemekler, yöresel kıyafetler** vb. kültürü oluşturan unsurlardır.
- ✓ Kültür **toplumlara özgüdür**, bu nedenle her toplumun kültürü bir diğerinden farklıdır.
- ✓ Kültür **sürekli** ancak zamanla değişikliklere uğrayabilir.

- ✓ Ülkeden ülkeye **kültürel farklılıklar** olduğu gibi, yöreden yöreye bile kültür farklılığı olabilir.

Püf dikkat!

- **Bölgeden bölgeye kültürel farklılığın olmasında;** coğrafi konum, alınan eğitim, yüzey şekilleri, gelenek ve görenekler, iklim ve bitki örtüsü gibi nedenler etkilidir.

✚ **Yöresel lezzetlerimiz** kültürümüzü oluşturan unsurlardandır. Türk mutfağı, yemek çeşitliliği bakımından dünyanın en zengin mutfaklarından biri olarak kabul edilir. Bu durumun sebebi ilden ile çeşitlilik gösteren yemeklerimizin olmasıdır.

- **Cağ Kebabı – Erzurum**
- Tantuni – Mersin
- **Mantı - Kayseri**
- Künefe – Hatay
- **Pişmaniye - İzmit**
- Leblebi - Çorum
- **Hoşmerim - Balıkesir**
- Keşkek - Aydın
- **Kaymak - Afyon**
- İnégöl Köfte - Bursa
- **İskender Kebab - Bursa**
- Otlı Peynir – Van
- **Şalgam Suyu - Adana**
- Dondurma - Kahramanmaraş

✚ **Halk oyunlarımız** kültürümüzü oluşturan unsurlardandır. Halk oyunları; insanların sosyalleşmesine, kendilerini toplum içinde ifade etmesine, millî birlik ve beraberliklerinin kuvvetlenmesine önemli katkılar sağlar.

- **Ege'de Zeybek,**
- Karadeniz'de Horon,
- **Güneydoğu Anadolu'da Halay,**
- Trakya'da Hora,
- **Ankara'da Misket,**
- Artvin'de Atabarı,
- **Edirne'de Karşılama,**
- Erzurum'da Bar,

✚ **El sanatlarımız** kültürümüzü oluşturan unsurlardandır.

- **Nevşehir – Çömlekçilik**
- Afyon – Mermercilik
- **Gaziantep – Bakırcılık**
- Adıyaman – Kilimcilik

- **Siirt – Battaniyecilik**
- Isparta – Halıcılık
- **Kayseri – Halıcılık**
- Kütahya – Çinicilik, Porselen

- Tarihte bilinen **ilk Türk halısı** MÖ 3. yy'dan kaldığı tahmin edilen **Pazırık halısıdır.**
- Günümüzde **Ladik, Gördes, Hereke, Bünyan** ve **Isparta;** halılarıyla ünlü yörelerimizdir.

- **Ebru sanatı,** özel olarak hazırlanmış suyun üzerine fırça ve çeşitli aletler yardımıyla istenilen desenlerin yapılması ve bunların kâğıt üzerine aktarılmasıyla yapılan bir el sanatımızdır.

✚ **Bayramlarımız** kültürümüzü oluşturan unsurlardandır.

✚ **Dini ve milli bayramlarımız** ile **mevsimlik bayramlar,** milli birlik ve beraberliğimizi sağlayan önemli kültürel unsurlardandır.

- Ramazan ve Kurban Bayramları **dini bayramlarımızdır.**

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı,
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik Spor Bayramı,
- 30 Ağustos Zafer Bayramı,
- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı da **milli bayramlarımızdandır.**
- Nevruz ve Hıdırellez ise **mevsimlik bayramlarımızdandır.**

✚ **Türkülerimiz** (Neşet Ertaş, Özay Gönüm),

✚ **Fıkralarımız**(Nasreddin Hoca Fıkraları, Temel Fıkraları)

✚ **Düğünlerimiz, kına gecelerimiz,**

✚ **Askere uğurlamalarımız,**

✚ **Geleneksel evlerimiz** (Beypazarı Evleri, Safranbolu Evleri, Amasya Evleri) kültürümüzü oluşturan diğer unsurlardandır.

Ayrıca;

- **Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli, Nasreddin Hoca** gibi **dünyaca tanınmış ünlü kişiliklerimiz,**
- **Karacaoğlan** (Osmaniye), **Dadaloğlu** (Kayseri) **Pir Sultan Abdal** (Sivas), **Köroğlu** (Bolu), **Neşet Ertaş** (Kırşehir) ve **Özay Gönüm** (Denizli) gibi **ünlü halk ozanlarımız** vardır.

✚ **Gelenek ve Göreneklerimiz** de kültürel unsurlarımızdandır.

Kavram Bilgisi

Gelenek-Görenek:

- Bir toplumun nesilden nesile aktarılan alışkanlıklarına, davranışlarına ve yaşam tarzlarına **gelenek ve görenek** adı verilir.

Gelenek ve görenekler toplumda birlik ve beraberliğin; huzur ve barış ortamının oluşmasında, sürdürülebilmesinde de etkilidir. Yeni doğan bebeği görmeye gitme, asker uğurlama, kız isteme, hasta ziyaret etme, büyüklerin elini öpme, nişan ve düğün merasimleri yapma gelenek ve göreneklerimiz arasında sayılabilir.

KÜLTÜRÜMÜZÜ TANIYALIM

- İnsanların bir arada yaşamasını sağlayan temel etkenlerden biri de kültürel unsurlardır.
- İnançlarımız, ortak değerlerimiz, bayrak ve vatan sevgimiz, bayramlarımız; kültürümüzü zenginleştirmekte ve millî birliğimizi güçlendirmektedir. Kültürel unsurlar; milletin kaynaşmasını, dayanışmasını, birlik ve beraberlik içinde yaşamasını sağladığı için önemlidir.
- **Dinî, millî veya mevsimlik bayramlarımız** bir arada yaşamamıza katkı sağlayan kültürel öğelere örnektir.
- Bayramlar toplumu oluşturan bireylerin ortak duygu ve düşüncelerle hareket etmesini sağlar. Birlik ve beraberliğimiz, sevgi ve saygı duyguları bayramlarda güçlenir. Millî bayramlarımız, Kurtuluş Savaşı yıllarında kazandığımız başarıları simgelemektedir.

Millî Bayramlarımız

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
- 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü
- 30 Ağustos Zafer Bayramı
- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

- **Nevruz**, her yıl **21 Mart** tarihinde mevsimlik kutlanan bir bayramımızdır. Nevruz Bayramı "baharın müjdecisi" olarak bilinir. Nevruz "**yeni gün**" anlamına gelir. Nevruz'un, Anadolu'da ve Orta Asya'da köklü ve zengin bir kültürel geçmişi bulunmaktadır. İnsanlarımız bu bayramda birlik ve beraberlik içinde hareket eder.
- **Hıdırellez**, her yıl **6 Mayıs** tarihinde kutlanan mevsimlik bir bayramımızdır. İnsanlar bu bayramı kutlamak için bir araya gelir, oyunlar oynar, yemekler yer ve sohbet eder.
- **Kız isteme, nişan ve düğün törenleri** bizleri bir araya getiren kültürel unsurlardır. Ülkemizin çeşitli yörelerinde bu törenlerde farklı uygulamalar görülse de tüm törenler ortak bir duygu ile gerçekleştirilir. İnsanlar birbirleriyle kaynaşma imkânı bulur.
- **Askerlik**, kutsal bir vatan görevidir. Ülkemizde, yirmi yaşına giren her erkek askere gitmekle yükümlüdür. Bu yüzden askere gidecek gençlere, **asker uğurlama törenleri** yapılır.
- Ülkemizin farklı yörelerinde düzenlenen **şenlikler** ve **festivaller** de insanların birlikte yaşamasını sağlayan, kültürel unsurlardandır.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KÜLTÜRÜMÜZ

- **Kültür, geçmişten günümüze aktarılırken zaman içinde değişimlere uğrayabilir.** Bazı kültürel unsurlar zaman içinde yerini yepyeni değerlere bırakabilir.
- Örneğin; geçmişte insanlar sadece haftanın belirli günlerinde kurulan mahalle pazarlarından alışveriş yaparlardı. Günümüzde ise alışveriş yapmak için her zaman açık olan çarşılar ve alışveriş merkezlerine de gidilebilmektedir.
- Kültürün, değişime uğramasının birçok sebebi vardır. **Televizyon, internet, akıllı telefon gibi kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması insanlar arasındaki kültürel etkileşimi hızlandırmakta, bu da kültürel unsurların zamanla değişmesine neden olmaktadır.**

- Teknolojinin gelişmesi bir ülkenin kültürel unsurlarının, başka ülkelerde yaşayan insanlar tarafından tanınmasını sağladığı gibi değişime uğramasına da sebep olmaktadır.
- Sanayileşme ile birlikte şehir merkezlerinde iş imkânı artmış ve köyde yaşayan insanlar şehirlere göç etmişlerdir. **Toplumsal farklı kesimlerinin bir arada yaşaması, köyden göç eden bazı insanların kültürel değerlerinin değişmesine neden olmuştur.** Örneğin; köyde açık alanlarda düğünler artık salonlar gibi kapalı alanlarda yapılmaktadır.
- İnternetin gelişmesi ve yaygınlaşması ile sosyal medyanın devreye girmesi dilimize birçok yabancı kelimenin girmesine neden olmuştur.

Geçmişten Günümüze Gündelik Hayatımızdaki Kültürel Unsurların Değişimi ve Sürekliliğine Örnekler

- **Halk oyunları :**
Eskiden, Zeybek, halay, horon, karşılama vb. oyunlar oynanırdı.
Günümüzde bunlara modern danslar da eklendi.
- **Gelenekler:**
Eskiden bayramlarda aile büyüklerine ve akrabalara gidip bayramlaşıldı.
Günümüzde telefonda konuşarak veya kısa mesaj yollayarak da bayramlaşma yapılıyor.
- **Düğünler:**
Eskiden evlerin önünde 2-3 gün süren düğünler yapıldı.
Günümüzde düğün salonlarında yaklaşık 3-4 saat süren düğünler yapılıyor.
- **Mimari yapı:**
Eskiden ahşap, taş veya kerpiçten genelde iki veya üç katlı evler yapıldı.
Günümüzde çok katlı betonarme evler yapılmaktadır.
- **El sanatları:**
Eskiden bakırcılık, kalaycılık, semercilik, sepetçilik, çinicilik, yazmacılık vb. el sanatları yapıldı.
Günümüzde bu sanatlar daha çok hobi amaçlı yapılmaktadır.

